

Vlaams
Parlement

stuk **339** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 3 mei 2011 (2010-2011)

Voorstel van decreet

van de heren Hermes Sanctorum, Filip Watteeuw en Dirk Peeters

houdende oprichting
van een Vlaams Interuniversitair Instituut
voor Hernieuwbare Energie

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door mevrouw Patricia De Waele

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heren Patrick Janssens, Bart Martens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

339 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

I. Algemene bespreking	4
1. Toelichting door de eerste indiener	4
2. Bespreking in de commissie	4
II. Artikelsgewijze bespreking	7
III. Eindstemming	7
Gebruikte afkortingen	8

Op donderdag 28 april 2011 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het voorstel van decreet van de heren Hermes Sanctorum, Filip Watteeuw en Dirk Peeters houdende oprichting van een Vlaams Interuniversitair Instituut voor Hernieuwbare Energie.

I. ALGEMENE BESPREKING

1. Toelichting door de eerste indiener

De Vlaamse Regering claimt dat energie een rode draad in haar beleid vormt, constateert de heer *Hermes Sanctorum*. In haar regeerakkoord verwijst de regering uitdrukkelijk naar zowel investeringen via de oprichting van een energiebedrijf, als naar onderzoek en ontwikkeling. In een combinatie van de twee, namelijk een onderzoekstaak voor het Vlaams Energiebedrijf, is vooralsnog niet voorzien. Dat leidt de heer Sanctorum af uit zowel het regeerakkoord als het voorontwerp van decreet betreffende de oprichting van dat bedrijf. Op dat vlak blijft een hiaat bestaan.

Toch maakt de regering zich sterk haar O&O-beleid toe te spitsen op speerpuntclusters, waarvan de zesde luidt: “energie en milieu met onder meer slimme elektriciteitsnetwerken”. “De regering zal met de betrokken partners initiatieven nemen om tot de oprichting te komen van (...) nieuwe strategische onderzoekscentra en samenwerkingsplatformen”, citeert het commissielid uit het regeerakkoord. Dat citaat interpreteert de spreker als de intentie om een nieuw strategisch onderzoekscentrum op te richten, mocht er een tekort blijken aan energieonderzoek in Vlaanderen.

Met dit voorstel van decreet willen de indieners de Vlaamse Regering haar eigen regeerakkoord helpen verwezenlijken. Voor de oprichting en werking van het beoogde VIHE baseren ze zich op het voorbeeld van het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie. Dit instituut is er namelijk mee de oorzaak van dat de Vlaamse biotechnologie tot de wereldtop behoort. Het organiseert en financiert onderzoek op heel hoog niveau. Dankzij die steun publiceren jonge getalenteerde onderzoekers hun bevindingen in de leidende internationale vaktijdschriften. Jonge proffen worden aangetrokken uit het buitenland, tot de Verenigde Staten toe. Het VIB is een instituut zonder muren, dat labo's en gespecialiseerde instellingen financiert voor hun innovatieve onderzoek. Het VIHE hoeft evenmin een nieuw verzelfstandigd agentschap te worden.

De hoofddoelstellingen van het VIHE omschrijft de heer Sanctorum als volgt:

- creatie van een stabiele en stimulerende omgeving voor hoogkwalitatief strategisch onderzoek inzake hernieuwbare energie in Vlaanderen, maar ook met betrekking tot REG en energie-efficiëntie; ontwikkeling van netwerken en zwaartepuntvorming, waarin de geselecteerde onderzoeksploegen zich positioneren en integreren;
- creatie van een valorisatiepolitiek voor de in Vlaanderen gerealiseerde onderzoeksresultaten met industriële opportuniteiten: onderzoek moet worden vertaald in industriële toepassingen;
- realisatie van een effectieve stimulus voor de HE-industrie in Vlaanderen, als attractiepool voor buitenlandse investeringen;
- publieksvoorlichting inzake hernieuwbare energie.

2. Bespreking in de commissie

De heer *Carl Decaluwe* vindt het verdienstelijk dat de indieners via hun voorstel van decreet aandacht vragen voor het belang van onderzoek naar HE. De in artikel 2 beschreven opdrachten van een VIHE heeft hij met interesse gelezen.

Maar in Vlaanderen heerst een algemene tendens om een bepaalde thematiek versnipperd aan te pakken. Het onderzoek naar HE-technologie is bijvoorbeeld al verspreid over de VITO en de universiteiten. Ook de opleiding en vorming van vorsers is bij verscheidene

instellingen ondergebracht. Hetzelfde geldt voor de bestaande initiatieven om de HE-industrie te stimuleren, en voor de publieksvoorlichting. Misschien is er inderdaad nood aan een meer gecoördineerde aanpak, maar is de oprichting van nog maar eens een nieuwe instelling wel de aangewezen oplossing? Enige voorzichtigheid is aangewezen. Vooraleer we een nieuwe instelling oprichten, zouden we beter eerst eens alle bestaande overheidswerking doorlichten en in kaart brengen. De heer Decaluwe betwijfelt of alweer een nieuw extra initiatief een vooruitgang kan opleveren in het algemene energiebeleid.

De CD&V-fractie zal dit voorstel van decreet dan ook niet goedkeuren, maar is er wel voor te vinden om de totale steun in kaart te laten brengen die de Vlaamse overheid via instellingen en universiteiten aan onderzoek en ontwikkeling op energievlaak verleent. Misschien kunnen bepaalde overlappings worden weggewerkt.

De heer *Bart Martens* sluit zich aan bij de kritiek van de heer Decaluwe op het versnipperde onderzoekslandschap in Vlaanderen. Zo voeren zowel de UGent, de K.U.Leuven en de VITO onderzoek op het vlak van de biobrandstoffen. Daarnaast nog een extra instituut oprichten, zal de versnippering zeker niet helpen oplossen.

Vlaanderen heeft trouwens al lessen getrokken uit de versnippering en is begonnen met consolidatie, onder andere door de oprichting van Energyville, waar de K.U.Leuven, IMEC en de VITO samen met het bedrijfsleven hun krachten bundelen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling van duurzame energietechnologieën. Dit concept van Energyville kan al een oplossing bieden voor de doelstellingen van het voorliggende voorstel van decreet, zoals een programmatorische werking, een bundeling van de krachten en een extra onderzoeksinspanning. Bovendien is Energyville een onderdeel van ‘the European Institute of Innovation and Technology’, waar het is erkend als een van de ‘knowledge and innovation communities’. Deze KIC’s hebben expliciet de bevoegdheid gekregen om samen het Europese speerpunt te vormen van het onderzoek naar de mogelijkheden van smart cities, namelijk gemeenten die slimme mobiliteit, slimme netten, slimme energietoepassingen en slimme gebouwen concentreren.

Helemaal vanuit het niets een nieuw instituut oprichten, kan dit ontluikende initiatief zelfs verstoren. De heer Martens heeft trouwens ondervonden dat de onderzoekswereld zelf niet om een dergelijk nieuw instituut voor hernieuwbare energie vraagt. Dat heeft het commissielid vernomen van onderzoekers van de VITO, de K.U.Leuven en de UGent.

Hoe nobel de bedoelingen van het voorstel van decreet ook mogen zijn, het zal zijn eigen doelstellingen niet waarmaken. Het is aangewezen de bestaande consolidatie voort te zetten via initiatieven als het voornoemde Energyville en het Milieu- en Energietechnologie-innovatieplatform. Dat laatste initiatief wordt aangestuurd door de VITO en zal binnenkort een plaats krijgen in de vzw I-Cleantech. Het zal de onderzoeksprogramma’s dispatchen naar de meest geschikte onderzoeksinstelling, universiteit of bedrijf.

De sp.a-fractie zal het voorstel van decreet dan ook niet goedkeuren.

Mevrouw *Valerie Taeldeman* herinnert de commissie eraan dat de Vlaamse Regering op vrijdag 8 april het ontwerp van decreet tot oprichting van het Vlaams Energiebedrijf heeft goedgekeurd. Waarschijnlijk krijgt de commissie binnenkort de gelegenheid om dit ontwerp van decreet te behandelen. Een van de ontworpen krijtlijnen van dit energiebedrijf bestaat erin om innoverende projecten op het vlak van de hernieuwbare energie te steunen.

De heer *Bart Martens* wijst mevrouw Taeldeman erop dat het Vlaams Energiebedrijf niet zozeer is gericht op onderzoek en ontwikkeling, maar op de derde noodzakelijke pijler van een innovatiebeleid, namelijk de investeringen. Het betreft de derde O, van ‘ontplooiing’. Als de eerste twee O’s tot spin-offs en commerciële toepassingen leiden, moet daarvoor

risicokapitaal beschikbaar zijn uit de derde O. Daar ligt de rol van het Vlaams Energiebedrijf, niet in voorafgaand onderzoek en ontwikkeling.

Mevrouw *Patricia De Waele* feliciteert de indieners van het voorliggende voorstel van decreet, aangezien het voor de oppositie heel moeilijk is om in het parlement initiatieven aan te brengen. Het commissielid noemt dit voorstel van decreet een fijn uitgewerkt document. De LDD-fractie kan het evenwel niet steunen, aangezien ze altijd heeft gepleit voor de nodige voorzichtigheid in de oprichting van extra instituten. De fractie gelooft niet dat zoiets de transparantie bevordert. Mevrouw De Waele beaamt de stelling van de vorige sprekers dat het energieonderzoek al erg versnipperd is en zeker geen nood heeft aan nog een extra instituut.

Uit sympathie voor het verdienstelijke voorstel zal de LDD-fractie het niet verwerpen, maar aangezien het op geen enkele manier aan de partijvisie beantwoordt, zal ze het ook niet goedkeuren. Mevrouw De Waele kondigt dus een onthouding aan.

De heer *Hermes Sanctorum* herhaalt de stelling van de heer Martens dat het Vlaams Energiebedrijf zich niet met onderzoek en ontwikkeling zal inlaten. Een VIHE komt dus niet in het vaarwater van dat bedrijf terecht.

De voornaamste kritiek van de andere leden op het voorstel van decreet komt erop neer dat het gevraagde instituut tot nog minder transparantie en meer versnippering zou leiden. Juist het omgekeerde is volgens het commissielid het geval. Op dit moment is het heel moeilijk om in te schatten hoeveel geld precies naar onderzoek van hernieuwbare energie gaat. Een VIHE zou dat budget kunnen bundelen en daarmee de universiteiten en de VITO tot verder onderzoek kunnen stimuleren.

Met de opmerking van de heer Martens dat de universiteiten zelf geen vragende partij zijn voor dit initiatief, is de heer Sanctorum het niet eens. Ook hij heeft tal van experts geraadpleegd, en daarbij heel wat bereidheid gemerkt om mee te werken aan een dergelijk initiatief, zeker als dit op het succesvolle VIB-model zou worden geënt. Wel beaamt het commissielid dat de VITO geen voorstander is van een dergelijk initiatief, maar dit wijt hij aan het feit dat deze internationaal gerenommeerde onderzoeksinstelling het gros van de middelen voor onderzoek naar hernieuwbare energie liefst zelf zou ontvangen of naar het project Energyville zou zien gaan, waarin ze een belangrijke rol speelt.

Dat laatste zou de heer Sanctorum niet de juiste beleidskeuze vinden. Alle instellingen die hoogstaand onderzoek op het vlak van hernieuwbare energie willen verrichten, moeten die kans krijgen. Niet dat Energyville geen goed initiatief zou zijn, integendeel, maar waarom alle middelen reserveren voor één instelling? Het regeerakkoord maakt per slot van rekening gewag van de oprichting van nieuwe strategische onderzoekscentra in het kader van de speerpuntclusters. Het voorliggende voorstel reikt de meerderheid ter zake een kant en klaar oprichtingsdecreet aan.

Vlaanderen dreigt de boot te missen op het vlak van onderzoek naar hernieuwbare energie. Andere landen maken hiervoor veel meer middelen vrij. De VITO verricht uitstekend werk, meent de heer Sanctorum, maar het Vlaamse beleid mocht gerust wat meer ambitie tonen.

Met de stelling dat Vlaanderen de boot mist, is de heer *Bart Martens* het niet eens. Energyville is erkend als een van amper zes KIC's in de EU. Het is ondenkbaar dat Vlaanderen daarnaast nog een tweede dergelijke erkenning in de wacht zou slepen voor een VIHE. Bovendien is Energyville zeker geen exclusief domein van de VITO en is het wel degelijk toegankelijk voor alle onderzoeksgroepen, zoals IMEC, K.U.Leuven, MIP, UHasselt en diverse privé-initiatieven. Het MIP staat nu al in voor de gevraagde programma-

torische werking, die binnenkort zal verhuizen naar de vzw I-Cleantech. Die vzw wordt zeker niet alleen door de VITO aangestuurd. Iedereen zal er zijn onderzoeksprojecten kunnen indienen.

Het commissielid herhaalt zijn stelling dat het voorstel van decreet de bestaande plannen tot een doorgedreven consolidatie en programmatorische aanpak alleen maar kan doorkruisen.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 tot en met 5

De artikelen 1 tot en met 5 worden verworpen met 6 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

III. EINDSTEMMING

Het voorstel van decreet van de heren Hermes Sanctorum, Filip Watteeuw en Dirk Peeters houdende oprichting van een Vlaams Interuniversitair Instituut voor Hernieuwbare Energie wordt verworpen met 6 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

Jan PENRIS,
voorzitter,

Patricia DE WAELE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
HE	hernieuwbare energie
IMEC	Interuniversitair Micro-elektronicacentrum
KIC	knowledge and innovation community
K.U.Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
MIP	Milieu- en Energietechnologie-innovatieplatform
O&O	onderzoek en ontwikkeling
REG	rationeel energiegebruik
UGent	Universiteit Gent
UHasselt	Universiteit Hasselt
VIB	Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie
VIHE	Vlaams Instituut voor Hernieuwbare Energie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
vzw	vereniging zonder winstoogmerk